

VAIKO TEISIŲ apsaugos pasiekimai

iššūkiai ir galimybės

Konferenciją organizuoja Lietuvos Respublikos Seimas ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Konferenciją pagal programą „Kuriame Europą vaikams ir su vaikais“ remia Europos Taryba

KONFERENCIJOS KONCEPCIJA

Konferencijų salė, Lietuvos Respublikos Seimo III pastatas,
Gedimino pr. 53, Vilnius

2014 m. lapkričio 6–7 d.

TEMA

Pasiekimai ginant vaikų teises: iššūkiai ir galimybės

DATA IR VIETA

Konferencija vyks 2014 m. lapkričio 6–7 d. Lietuvos Respublikos Seimo III pastato konferencijų salėje, Gedimino pr. 53, Vilniuje.

ORGANIZATORIAI

Konferenciją organizuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, minėdama JT vaiko teisių konvencijos 25-ąsias metines. Konferenciją pagal programą „Kuriame Europą vaikams ir su vaikais“ remia Europos Taryba.

PARTNERIAI

Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga, pilietinės visuomenės organizacijos ir privačiojo sektoriaus atstovai.

FORMATAS

Šioje aukšto lygmens ekspertų konferencijoje susirinks 200 dalyvių, įskaitant Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolierę, Seimo narius, atitinkamų ministerijų, tokių kaip Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir Švietimo ir mokslo ministerija, atstovus, pripažintus tarptautinius ekspertus, pilietinės visuomenės organizacijų ir privačiojo sektoriaus atstovus.

KONFERENCIJOS KALBOS

Konferencijoje bus kalbama anglų ir lietuvių kalbomis bei sinchroniniu būdu verčiama į abi kalbas.

PRIELAIDOS

Prieš 18 metų Lietuva ratifikavo Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją. Nuo to laiko Lietuvoje įgyvendinta daug reikšmingų pakeitimų vaiko teisių apsaugos srityje. Šalyje nuo 1994 metų, savivaldybėse įsteigus vaikų teisių apsaugos tarnybas, sukurta vaikų apsaugos sistema. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus institucija įkurta 2000-aisiais. Be to, nuo 2000 metų Lietuvoje vykdomos programos, kuriomis siekiama užkirsti kelią vaikų seksualinei prievartai. 1998-aisiais buvo priimtas naujasis vaiko globos įstatymas, kuriuo iš esmės pakeistos vaikų globos nuostatos, pirmenybę teikiant vaikų globai šeimoje, o ne įstaigose. Šiuo metu ruošiamasi įgyvendinti deinstitutionalizacijos veiksmų planą, pereinant nuo globos įstaigose prie globos šeimose ir bendruomenės paslaugų. Visi šie pokyčiai atitinka tarptautinius teisės aktus. Lietuva palaiko Europos Tarybos 2012–2015 m. vaiko teisių strategijos, kuria siekiama užtikrinti nuoseklų ir prasmingą vaikų dalyvavimą, bendruosius vaiko interesus atitinkančio teisingumo kūrimo principus ir kovą su visomis smurto prieš vaikus formomis, nuostatų įgyvendinimą. 2012 m. lapkričio 6 d. Lietuvos Respublikos Seimas ratifikavo Europos Tarybos konvenciją dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos (Lansarotės konvenciją), kuri įsigaliojo 2013 m. rugpjūčio 1 d. Ratifikavusi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją (JTVTK), Lansarotės konvenciją ir kitus tarptautinius aktus, Lietuva įsipareigojo užtikrinti visų vaikų socialines, ekonomines ir politines teises. Vaikų dalyvavimas turi įtakos taikant prevencines ir intervencijos priemones, kovojant su seksualine prievarta ir smurtu prieš vaikus. Todėl svarbu peržiūrėti Lietuvos iki šiol sukauptus pasiekimus ginant vaikų teises ir prisidedant prie jų užtikrinimo, įvertinti padarytą pažangą ir išsiaiškinti būsimus iššūkius bei galimybes.

Minint JTVTK 25-ąsias metines ir atsižvelgiant į minėtuosius Europos Tarybos vaiko teisių strategijos prioritetus, šiame renginyje siekiama aptarti veiksmingą vaiko teisių įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu, didesnę dėmesį skiriant šioms temoms:

- Vaiko teisių apsauga: visų smurto prieš vaikus formų prevencija ir mažinimas kuriant veiksmingą teisės sistemą;
- Kova su seksualiniu smurtu prieš vaikus: geroji patirtis užkertant kelią seksualinei prievartai, informuojant ir užtikrinant vaiko interesus atitinkančius tyrimus;
- Reakcija į smurtą prieš vaikus artimoje aplinkoje;
- Vaikai ir jaunimas kaip pokyčių nešėjai: vaikų įgalinimas kovoti su visomis smurto formomis.

TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Konferencijos tikslas – aptarti ateities iššūkius ir galimybes stiprinant vaikų teisių apsaugą, pasidalyti tarptautine gerąja patirtimi, įgyta įgyvendinant tarptautinius įstatymus dėl kovos su vaikų seksualiniu išnaudojimu ir prievarta, smurto prieš vaikus artimoje aplinkoje mažinimo ir gerosios tarptautinės patirties pavyzdžiais.

I PLENARINĖ SESIJA. VAIKO TEISIŲ APSAUGA: VISŲ SMURTO PRIEŠ VAIKUS FORMŲ PREVENCIJA IR MAŽINIMAS KURIANT VEIKSMINGĄ TEISĖS SISTEMĄ

Lietuva, kaip Europos Tarybos ir Europos Sąjungos narė, įgyvendina įvairius tarptautinius aktus dėl vaikų teisių apsaugos. Konferencija skirta paminėti JT VTK 25-ąsias metines, o taip pat apžvelgti darbus, atliktus Lietuvoje įgyvendinant Lansarotės konvenciją ir ES direktyvą dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografiją.

Lietuva daro pažangą prisijungdama prie kitų 25 Europos valstybių, kurios priėmusios visuotinę fizinių bausmių vaikams draudimą. Taip pat bus pateikta informacijos apie pasiekimus gerinant vaikų prieigą prie teisingumo ir elgesį su jais teismo procesuose pagal Europos Tarybos rekomendacijas dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo.

II PLENARINĖ SESIJA. KOVA SU SEKSUALINIU SMURTU PRIEŠ VAIKUS: GEROJI PATIRTIS UŽKERTANT KELIĄ SEKSUALINEI PRIEVARTAI, INFORMUOJANT IR UŽTIKRINANT VAIKO INTERESUS ATITINKANČIUS TYRIMUS

Vaikų seksualinio išnaudojimo ir prievartos problema išlieka aktuali visose Europos valstybėse. Šioje sesijoje vyks diskusija apie priemones, kurios skirtos seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijai, ypač apie Lansarotės konvencijos ir ES direktyvos dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografiją įgyvendinimą Lietuvoje. Per šią sesiją bus dalijamasi tarptautine patirtimi, vyks diskusijos apie prevencijos ir intervencijos modelius, kai vaikas yra patyręs įvairių smurto formų ir kai vaiko šeima patiria krizę. Bus pristatyti veikiantys vaikų palaikymo centrai ir integruotos paslaugos, kurias jie teikia bendruomenėje gyvenantiems vaikams ir šeimoms. Bus nagrinėjama problema, kaip apginti vaikus, kurie įtraukti į teismo procesus, saugumą ir sveikatą, o taip pat nepilnamečių nusikaltėlių apsauga. Kadangi seksualinės prievartos prevencija neišvengiamai susijusi su prevenciniais veiksmais su nusikaltėliais, bus pristatytas nacionalinis projektas, kuriame numatytas savanoriškai prisipažinusių pedofilų gydymas.

III PLENARINĖ SESIJA. REAKCIJA Į SMURTĄ PRIEŠ VAIKUS NAMUOSE IR ŠEIMOJE

Įstatymas dėl apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įsigaliojo 2011-aisiais. Pagal jį gali būti pateikti kaltinimai dėl smurto artimoje aplinkoje (smurto šeimoje) veiksmų. Įstatymas dėl apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje taikomas žmonėms, kurie gyvena „artimoje aplinkoje“: žmonėms, kurie šiuo metu yra arba anksčiau buvo susiję santuokos, partnerystės, giminytės arba kitais artimais saitais, o taip pat žmonėms, kurie veda bendrą ūkį. Vaikai yra minėtos „artimos aplinkos“ dalis. Pagal įstatymą dėl apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje į „smurto artimoje aplinkoje patyrusio asmens“ apibrėžtį įtrauktas ir vaikas, kuris „tapo smurto artimoje aplinkoje liudininku arba gyvena aplinkoje, kurioje buvo smurtauta“. Vaikų namo modelis buvo sėkmingai taikomas ginant smurtą patyrusius asmenis, nors visuomet galima pasiekti daugiau; bus aptariami šio modelio privalumai ir trūkumai. Namuose kaip dažna smurto forma taikomos fizinės bausmės. Kadangi pažeidžiamiems vaikams neginčijamai gresia didesnis tokių bausmių pavojus, bus pristatyti galimi šios vaikų grupės apsaugos metodai. Taip pat bus pateikta informacijos apie prevencijos strategijas ir paramos programas šeimoms ir vaikams, kurie patyrė smurtą artimoje aplinkoje. Galiausiai bus nagrinėjama smurto prieš vaikus ir jaunimą problema, o taip pat galimi intervencijos tokiais atvejais būdai.

IV PLENARINĖ SESIJA. VAIKAI IR JAUNIMAS KAIP POKYČIŲ NEŠĖJAI: VAIKŲ ĮGALINIMAS KOVOTI SU VISOMIS SMURTO FORMOMIS

Teigiamų pokyčių vaikų gyvenime galima pasiekti aktyviai įtraukiant vaikus į juos veikiančius sprendimus. Valstybinių institucijų atstovams, su vaikais dirbantiems profesionalams ir patiems tėvams dažnai stinga žinių, kaip realiai užtikrinti prasmingą vaikų dalyvavimą. Šioje sesijoje bus nagrinėjami naujausi švietimo žmogaus teisių ir pilietiškumo klausimais tyrimai ir praktika bei vaikų įtraukimo metodai. Taip pat bus diskutuojama apie vaikų dalyvavimo kovoje su įvairiomis smurto formomis svarbą, pateikti Lietuvos gerosios patirties pavyzdžiai.

Vykstant grupių diskusijoms, pilietinės visuomenės organizacijos surengs interaktyvią sesiją ir vaikams, kurioje jie sužinos apie lyderystę savo bendruomenėse, pasidalys mintimis. Nevyriausybinės organizacijos ir privačiojo sektoriaus atstovai pristatys savo indėlį skatinant vaikų dalyvavimą ir gerinant jų gerovę.

